

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 117/06-53

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Báránaya a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti Š. L., bytom K., zastúpeného advokátom JUDr. M. K., K., v časti, v ktorej namietal porušenie jeho základných práv podľa čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4, ako aj čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 14 Co 301/04-188 z 20. septembra 2005, na neverejnom zasadnutí 23. augusta 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Š. L. podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 14 Co 301/04-188 z 20. septembra 2005 p o r u š e n é b o l o .

2. Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 14 Co 301/04-188 z 20. septembra 2005 a vec v r a c i a Krajskému súdu v Košiciach, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Š. L. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré mu je Krajský súd v Košiciach p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Krajský súd v Košiciach je p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania Š. L. v sume 5 302 Sk (slovom päťtisíc tristo dva slovenských korún) na adresu jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. M. K., K. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti Š. L. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 117/06-34 z 5. apríla 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť Š. L., bytom K. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného právnym zástupcom advokátom JUDr. M. K., K., v časti, v ktorej namietal porušenie jeho základných práv podľa čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4, ako aj čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 14 Co 301/04-188 z 20. septembra 2005 (a vo zvyšnej časti ju odmietol). Sťažovateľ svoju sťažnosť doplnil na základe výzvy ústavného súdu podaním z 3. februára 2006.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Krajského úradu vyšetrovania Policajného zboru v K. (ďalej len „KÚV PZ v K.“) z 11. novembra 1997 bolo voči sťažovateľovi vznesené obvinenie a začaté trestné stíhanie pre podozrenie zo spáchania trestného činu neoprávneného podnikania spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 a § 118 ods. 1 a 3 v tom čase platného Trestného zákona (ďalej len „TZ“) a trestného

činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 k § 252 TZ.

Po vznesení obvinenia voči sťažovateľovi Krajská prokuratúra v K. (ďalej len „krajská prokuratúra“) 5. februára 1998 vydala opatrenie sp. zn. 2 Kv 53/97 v súlade s § 79b v tom čase platného Trestného poriadku (ďalej aj „TP“), ktorým zaistila peňažné prostriedky na podnikateľských, ako aj súkromných účtoch sťažovateľa, ktoré boli vedené v Č., a. s., pobočke K., a v A., a. s., pobočke K.

Sťažovateľ sa o zaistení svojich peňažných prostriedkov na základe opatrenia krajskej prokuratúry dozvedel až po návšteve peňažných ústavov.

V roku 1999 odborníci začali avizovať rozsiahle problémy s likviditou A., a. s., v ktorej mal o. i. aj sťažovateľ vedené účty, na ktorých sa nachádzali jeho peňažné prostriedky a boli zaistené opatrením krajskej prokuratúry. Sťažovateľ nebol oprávnený disponovať s peňažnými prostriedkami na zaistených účtoch, a preto požiadal listom z 22. júla 1999 krajskú prokuratúru o prevod zaistených peňažných prostriedkov z A., a. s., do inej bankovej inštitúcie. Dôvodom jeho žiadosti bola predovšetkým skutočnosť, že ak by mal sám prístup k svojim peňažným prostriedkom v A., a. s., v ktorú ako klient pre jej ťažkosti, zlé hospodárenie a predvídané následky stratil dôveru, v snahe predísť škode na vlastnom majetku by urýchlene urobil kroky vedúce k prevodu jeho peňažných prostriedkov do iného peňažného ústavu.

Krajská prokuratúra na jeho žiadosť odpovedala listom z 11. augusta 1999, v ktorom mu oznámila, že jeho žiadosti nevyhovuje. Sťažovateľ vedomý si následkov vyhlásenia nútenej správy na A., a. s., listom z 1. decembra 1999 opätovne požiadal príslušného dozorujúceho prokurátora krajskej prokuratúry o prevod zaistených peňažných prostriedkov do inej bankovej inštitúcie, avšak bezúspešne (odpoveď prokurátora z 20. januára 2000).

Proti uvedenému postupu prokurátora podal sťažovateľ 27. januára 2000 sťažnosť adresovanú Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky (ďalej aj „generálna prokuratúra“),

ktorá ho však len písomne upovedomila, že sťažnosť postúpila na vybavenie krajskej prokuratúre. Po viacerých výzvach sťažovateľa a jeho právneho zástupcu až po uplynutí takmer 4 mesiacov, a to 7. apríla 2000, opätovne krajská prokuratúra (prostredníctvom prokurátora, na ktorého postup sa sťažovateľ sťažoval) sťažovateľovi oznámila, že nie je orgánom vykonávajúcim bankový dohľad a nemôže zodpovedať za hospodárnosť činností jednotlivých bánk.

Sťažovateľ mal v A., a. s., k 3. decembru 1999, keď ju Národná banka Slovenska vyhlásila za neschopnú vyplácať vklady na zaistených účtoch, peňažné prostriedky na súkromnom devízovom účte vo výške 27 025,88 USD (1 153 275,30 Sk) a na korunovom podnikateľskom účte 260 512,12 Sk (spolu mal teda v A., a. s., zablokovaných 1 413 787,40 Sk).

Uznesením sp. zn. ČVS: VP-46/20-1997 z 29. júna 2001 KÚV PZ v K., ktoré nadobudlo právoplatnosť 20. júla 2001, bolo trestného stíhanie voči sťažovateľovi zastavené, lebo skutok, pre ktorý sa viedlo trestné konanie, nebol trestným činom a nebol dôvod na postúpenie veci. Dňa 28. júna 2001 bolo vydané krajskou prokuratúrou rozhodnutie o zrušení príkazu na zaistenie účtov, ktoré mal sťažovateľ vedené v A., a. s., pobočke K., v tom čase už v konkurze.

Po predložení rozhodnutia o zrušení príkazu na zaistenie účtov sťažovateľa Fond ochrany vkladov poskytol sťažovateľovi finančnú náhradu zodpovedajúcu časti jeho peňažných prostriedkov nachádzajúcich sa na nedostupnom súkromnom devízovom účte, avšak len vo výške 216 461,97 Sk. Sťažovateľ okrem škody spočívajúcej v rozdieli medzi finančnými prostriedkami nachádzajúcimi sa na zaistených účtoch a náhradou vyplatenou Fondom ochrany vkladov utrpel v príčinnej súvislosti so zaistením účtov dozorujúcim prokurátorom v A., a. s., aj ďalšiu škodu vo výške 74 777 Sk [spočívajúcu vo vyrubení sankcie – úrokov z omeškania v rámci konania o povolenie odkladu zaplatenia dane z príjmov fyzických osôb (sťažovateľa) za rok 1998 vyrubenú rozhodnutím Daňového úradu K.].

Sťažovateľ v tejto súvislosti opätovne poukázal na uznesenie KÚV PZ v K. z 29. júna 2001, ktorým bolo trestného stíhanie voči sťažovateľovi zastavené. V prípade, ak by prokurátor v uvedenom konaní sťažovateľovým žiadosťiam na uvoľnenie finančných prostriedkov vyhovel, nemuselo by vôbec dôjsť ku škode, ktorej náhrady sa sťažovateľ domáha touto žalobou. Sťažovateľ teda utrpel v príčinnej súvislosti so zaistením účtov dozorujúcim prokurátorom škodu, ktorá bola spôsobená nesprávnym úradným postupom generálnej prokuratúry.

Sťažovateľ následne podal na Okresnom súde K. (ďalej len „okresný súd“) žalobu o náhradu škody smerujúcu proti generálnej prokuratúre. Okruh účastníkov konania na strane žalovaných v uvedenom konaní bol neskôr rozšírený o Slovenskú republiku - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky. Okresný súd rozsudkom č. k. 23 C 415/02-154 zo 17. júna 2004 jeho žalobu v celom rozsahu zamietol a žiadnemu z účastníkov konania náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd uviedol, že v danej veci bol preukázaný vznik škody sťažovateľa, tento má však právo na náhradu škody, ktorá mu vznikla voči štátu, vyplývajúcu z existencie objektívnej zodpovednosti štátu za takto vzniknutú škodu, ale len z titulu nezákonného rozhodnutia, pretože zastavenie trestného konania voči sťažovateľovi z dôvodu podľa § 172 ods. 1 písm. d) TP malo za následok okrem iného aj určenie nezákonnosti predchádzajúcich rozhodnutí v trestnom konaní, teda aj opatrenia prokurátora o zaistení peňažných prostriedkov sťažovateľa. Okresný súd teda uzavrel, že nárok sťažovateľa „neobstojí“ z dôvodu jeho nesprávnej právnej kvalifikácie.

Sťažovateľ sa proti tomuto rozsudku okresného súdu odvolal, pričom vo svojom odvolaní namietal, že okresný súd v uvedenej veci nevykonal všetky navrhované dôkazy (nepreskúmal spisový materiál KÚV PZ v K. vedený pod sp. zn. ČVS: VP-46/20-1997) a tie dôkazy, ktoré vykonal, nesprávne právne posúdil.

Krajský súd rozsudkom č. k. 14 Co 301/04-188 z 20. septembra 2005, doručeným právnomu zástupcovi sťažovateľa 19. októbra 2005 (ďalej aj „rozsudok z 20. septembra 2005“), rozsudok okresného súdu v uvedenej veci potvrdil.

Sťažovateľ rozsudok krajského súdu z 20. septembra 2005 považuje za neústavný, pretože v ňom krajský súd nebral podľa neho zreteľ na jeho ústavné práva podľa čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 4, ako aj čl. 46 ods. 3 ústavy.

Sťažovateľ považuje za nesporné, že rozhodnutím prokurátora v uvedenej veci nepochybne došlo k obmedzeniu jeho dispozičných práv ohľadne finančných prostriedkov nachádzajúcich sa na účtoch v peňažných ústavoch, čím došlo aj k zásahu do jeho vlastníckeho práva.

Ustanovenie § 2 ods. 4 TP ukladá podľa neho práve z dôvodu nesporných zásahov do práv občanov v trestnom konaní orgánom činným v trestnom konaní povinnosť dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Podľa názoru sťažovateľa ak mal krajský súd v konaní za preukázané, že pri zaistení peňažných prostriedkov bol dodržaný procesný postup upravený v TP, a niet zákonného ustanovenia, podľa ktorého by ním navrhovaný postup spočívajúci v prevode peňažných prostriedkov do inej banky bolo možné uskutočniť, pretože by to bolo nad rámec zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov, a žiadne ustanovenie platného TP nedávalo prokurátorovi možnosť disponovať na žiadosť trestne stíhanej osoby peniazmi na zaistenom účte (t. j. že prokuratúra postupovala zákonom ustanoveným spôsobom), potom krajský súd opomenul potrebu posúdiť celú vec aj s prihliadnutím na podstatu a účel trestného konania aj s poukazom na ústavné práva sťažovateľa.

Sťažovateľ je toho názoru, že «účel a zmysel právnych predpisov nie je možné určiť len v slovách a vetách toho ktorého predpisu, v ktorom sú vždy taktiež prítomné aj princípy uznávané demokratickými právnymi štátmi, ktoré vyplývajú z ústavy, ako aj z listiny základných práv a slobôd, ktorými je náš štát viazaný.

Krajský súd preto pochybil ak neprihliadol, že v danom prípade

- mal nesporne prokurátor viacero zákonných možností, ako zaistiť pre účely trestného konania peňažné prostriedky sťažovateľa

- nezapodieval sa prečo v prípravnom konaní prokurátor vôbec nezaistil peňažné prostriedky sťažovateľa nachádzajúce sa na iných účtoch

- nezapodieval sa prečo v prípravnom konaní prokurátor nerozhodol o zaistení iného majetku sťažovateľa, do úvahy prichádzali rôzne hnutelné ako aj nehnuteľné veci, ktorý by nebol ohrozený napr. zlým hospodárením banky a nesporne bol aj oprávnený zrušiť zaistenie účtov v A. a uložiť, napr. povinnosť obvinenému zložiť dané prostriedky do depozitu, či ich previesť do iného peňažného ústavu.

Pravdou však bolo, že Krajská prokuratúra v K. len mechanicky vydala opatrenia na zaistenie peňažných prostriedkov sťažovateľa nachádzajúcich sa len na niektorých účtoch sťažovateľa, ktoré považovala za účty z ktorých sa mali vykonávať „podozrivé“ (v skutočnosti absolútne legálne) obchodné transakcie».

Pokiaľ sa krajský súd pri zdôvodnení zamietnutia jeho žaloby pri posudzovaní nesprávneho úradného postupu obmedzil výlučne na konštatovanie zákonnosti postupu a rozhodnutí prokuratúry, teda súlad rozhodnutia o zaistení účtu a postupu s právnym predpisom, podľa ktorého bolo rozhodované, sú tieto jeho závery podľa sťažovateľa „čisto formalistické a z ústavnoprávneho hľadiska ich nie je možné (s prihliadnutím ku všetkým okolnostiam skúmaného prípadu) akceptovať“. Pokiaľ teda krajský súd nedostatočne preskúmal postup prokuratúry v uvedenej veci, došlo aj jeho postupom k porušeniu sťažovateľom označených práv.

Na základe vyššie uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd v uvedenej veci vydal tento nález:

„Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 14 Co 301/04, Generálna prokuratúra SR a SR – Ministerstvo spravodlivosti SR, nepriznaním náhrady škody podľa zákona č. 58/1969 Zb. vzniknutej v príčinnej súvislosti s opatrením Krajskej prokuratúry v K. zo dňa 5. 2. 1998, sp. zn. 2 Kv 53/97 v súlade s § 79b Trestného poriadku, o zaistení peňažných prostriedkov na podnikateľských ako aj súkromných účtoch sťažovateľa, vedených v Č., a. s., pobočka K. a v A., a. s., pobočka K. v spojení s uznesením KÚV PZ SR v K. zo dňa 29. 6. 2001, ČVS: VP-46/20-1997 o zastavení trestného stíhania podľa § 172 ods. 1 písm. b) Tr. poriadku porušili

1. Právo Š. L., bytom K., na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom zaručenom v čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky

2. Právo Š. L., podľa ustanovení čl. 20 ods. 1 a ods. 4 ústavy podľa ktorého každý má právo vlastníť majetok a vyvlastnenie a nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné len v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme a to na základe zákona a za primeranú náhradu a

3. Právo Š. L., v zmysle ustanovenia čl. 13 ods. 4 ústavy, podľa ktorého pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel

Zrušuje sa rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 14 Co 301/04-188 a vec sa mu vracia späť na ďalšie konanie.

Š. L., sa priznáva primerané finančné zadošťačenie vo výške 1.272.101,20 Sk, ktoré sú Krajský súd v Košiciach, Generálna prokuratúra SR a SR – Ministerstvo spravodlivosti SR povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť mu do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.

Š. L. sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia, ktorú sú Krajský súd v Košiciach, Generálna prokuratúra SR a SR – Ministerstvo spravodlivosti SR povinní spoločne a nerozdielne vyplatiť jeho právnomu zástupcovi do 30 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na základe výzvy ústavného súdu sa k predmetnej sťažnosti podaním č. Spr 917/06 z 5. júna 2006 vyjadril krajský súd prostredníctvom svojho predsedu, ktorý túto sťažnosť považoval za nedôvodnú. Predseda krajského súdu vo svojom vyjadrení uviedol:

„Okresný súd K. rozsudkom zo dňa 17. 6. 2004 č. k. 23 C 415/02-154 zamietol žalobu sťažovateľa o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom s odôvodnením, že podľa jeho názoru nešlo o nesprávny úradný postup, ale škoda bola spôsobená nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia proti sťažovateľovi, čo však sťažovateľ nežaloval.

Na odvolanie sťažovateľa Krajský súd v Košiciach rozsudkom zo dňa 20. 9. 2005 č. k. 14 Co 301/04-188 potvrdil rozsudok súdu I. stupňa podľa § 219 O. s. p. ako vecne správny, hoci z iných dôvodov. Odvolací súd mal za to, že nešlo o nesprávny úradný postup, lebo postup prokurátora bol v súlade so zákonom.

Krajský súd v Košiciach týmto rozsudkom neporušil nijaké právo sťažovateľa, zaručené Ústavou Slovenskej republiky.

Netrváme na tom, aby Ústavný súd SR konal vo veci samej na verejnom ústnom pojednávaní, t. j. súhlasíme s upustením od neho.“

Právny zástupca sťažovateľa vo svojom podaní z 29. mája 2006 ústavnému súdu na základe jeho výzvy oznámil, že netrvá na tom, aby sa v tejto veci konalo verejné ústne pojednávanie a súhlasí s upustením od neho.

II.

1. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy: „Ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.“

Podľa čl. 13 ods. 4 ústavy: „Pri obmedzovaní základných práv a slobôd sa musí dbať na ich podstatu a zmysel. Takéto obmedzenia sa môžu použiť len na ustanovený cieľ.“

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy: „Každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.“

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy: „Vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.“

Podľa čl. 46 ods. 3 ústavy: „Každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.“

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2, čl. 152 ods. 4 ústavy).

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (*mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

2. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal porušenie základných práv zaručených čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 1 a 4, ako aj čl. 46 ods. 3 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 14 Co 301/04-188 z 20. septembra 2005. V konaní pred krajským súdom vedenom pod

sp. zn. 14 Co 301/04 sa sťažovateľ domáhal ochrany svojho vlastníckeho práva tým, že žiadal o náhradu škody spôsobenej podľa neho nesprávnym úradným postupom orgánov činných v trestnom konaní vedeným proti nemu, t. j. aby mu boli nahradené peňažné prostriedky, o ktoré podľa neho neodôvodnene prišiel v súvislosti s trestným konaním vedeným proti nemu.

2.1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy

Predmetom ochrany podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dodatkový protokol k dohovoru“) je len „existujúci majetok“, avšak z judikatúry ústavného súdu, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pod tento pojem možno zahrnúť tiež majetkové hodnoty vrátane pohľadávok, na základe ktorých môže sťažovateľ tvrdiť, že má prinajmenšom „legitímnu nádej“ na ich zhodnotenie (napr. nálezy ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 60/04, III. ÚS 328/05, rozsudok ESLP vo veci Pine Valley Developments LTD. a iní v. Írsko z 29. novembra 1991).

V danom prípade aj zaistené finančné prostriedky, vzhľadom na ktoré má účastník súdneho konania legitímnu nádej na ich navrátenie za splnenia zákonných podmienok (napr. v rámci konania o náhradu škody podľa v tom čase platného zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v prípade priaznivého rozhodnutia v merite veci), možno podradiť pod pojem majetok, resp. vlastnícke právo, ktorému je v súlade s judikatúrou ústavného súdu i ESLP poskytovaná ochrana podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k dohovoru [k pojmu „legitímna nádej“ pozri rozsudok z 28. septembra 2004 vo veci Kopecký v. Slovenská republika (No 44912/98)].

Ústavný súd v tejto súvislosti tiež pripomína svoju judikatúru, v ktorej už vyslovil, že slovné spojenie „právo na ochranu“, ktoré je použité aj v čl. 20 ods. 1 ústavy, implikuje v sebe aj potrebu minimálnych garancií procesnej povahy, ktoré sú ustanovené priamo v čl. 20 ods. 1 ústavy a ktorých nedodržanie môže mať za následok jeho porušenie popri

porušení základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 a nasl. ústavy (I. ÚS 23/01).

Právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy (druhej vety) v sťažovateľovom prípade teda bolo aplikovateľné a povinnosťou krajského súdu bolo zabezpečiť procesné garancie, ktoré z neho vyplývajú vrátane náležitého posúdenia jeho argumentácie a vyrovnaní sa s ňou.

Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia.

Podľa § 167 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

V súlade s vyššie uvedenými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku je teda povinnosťou všeobecného súdu uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia.

V uvedenom prípade kľúčovou otázkou pri rozhodovaní o sťažovateľovej žalobe bolo posúdenie postupu orgánov činných v trestnom konaní vedenom proti sťažovateľovi, v dôsledku ktorého malo dôjsť k vzniku jeho škody.

Status sťažovateľa v rámci trestného konania bol určený predovšetkým základným princípom platným v tomto konaní, ktorým je prezumpcia nevinoty podľa čl. 50 ods. 2 ústavy,

ktorého cieľom je okrem iného i to, aby obvinený z trestného činu neznášal negatívne dôsledky z tohto obvinenia rovnajúce sa následkom súdneho rozhodnutia o vine.

V rámci trestného konania čl. 20 ods. 1 ústavy sťažovateľovi priznáva aj právo na ochranu zaistených peňažných prostriedkov v priebehu tohto konania, ktorému korešponduje zákonná povinnosť príslušných orgánov činných v trestnom konaní zabezpečiť ich ochranu zodpovedajúcu okolnostiam prípadu s ohľadom na základnú zásadu trestného konania uvedenú v § 2 ods. 4 prvej vety v tom čase platného TP, podľa ktorej mali tieto orgány okrem iného i dôsledne zachovávať občianske práva zaručené ústavou.

Povinnosťou krajského súdu teda v danom prípade bolo predovšetkým posúdiť, či orgány činné v trestnom konaní interpretovali a aplikovali relevantné ustanovenia Trestného poriadku, resp. zákona o prokuratúre, súvisiace s možnosťou zaistenia peňažných prostriedkov, ako aj ochrany zaistených peňažných prostriedkov pred eventuálne hroziacou škodou ústavne súladným spôsobom podľa čl. 152 ods. 4 ústavy.

Právo sťažovateľa zaručené v čl. 20 ods. 1 ústavy by teda zo strany krajského súdu bolo rešpektované v tom prípade, ak by krajský súd posúdil predmetnú vec vo vyššie uvedenom kontexte, náležite zistil skutkový a právny stav tejto veci a až následne vydal rozhodnutie vo veci samej.

Krajský súd vo svojom rozhodnutí z 20. septembra 2005 vo vzťahu k posúdeniu postupu orgánov činných v trestnom konaní v tejto veci uviedol: „(...) v nijakom prípade nebolo preukázané porušenie úradného postupu prokurátora v prípade zaistenia vecí (...)“ a následne s poukzaním na znenie ustanovenia § 79c ods. 4 TP uviedol: „Niet zákonného ustanovenia, podľa ktorého žalobcom navrhovaný postup spočívajúci v prevode peňažných prostriedkov do inej banky bolo možné uskutočniť, pretože by to bolo nad rámec zák. 153/2001 Z. z. o prokuratúre. Žiadne ustanovenie platného Trestného poriadku nedávalo možnosť prokurátorovi disponovať na žiadosť trestne stíhanej osoby peniazmi na zaistenom účte a preto je potrebné uzavrieť, že prokuratúra postupovala zákonne stanoveným

spôsobom tak, ako to zákon ukladá v trestnom konaní pre podozrenie zo spáchania trestného činu podľa § 118 ods. 1, 3 Trestného zákona a § 252 ods. 1 Trestného zákona.“

Rozhodnutie krajského súdu v tejto veci je však bez posúdenia v naznačenom kontexte a bez akejkoľvek ucelenej analýzy relevantných ustanovení Trestného poriadku a zákona o prokuratúre nepreskúmateľné.

Ak je nepriaznivé rozhodnutie všeobecného súdu o žalobe sťažovateľa, ktorou sa domáha ochrany svojho vlastníckeho práva, nepreskúmateľné, znamená to porušenie jeho práva podľa čl. 20 ods. 1 druhej vety ústavy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd uzavrel, že krajský súd, ktorý v tejto veci rozhodol v neprospech sťažovateľa bez toho, aby sa dôsledne vyrovnal s relevantnými okolnosťami prípadu a v konaní prednesenými argumentmi sťažovateľa, porušil jeho právo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

2.2 K namietanému porušeniu čl. 13 ods. 4, čl. 20 ods. 4, ako aj čl. 46 ods. 3 ústavy

Ústavný problém nastolený sťažovateľom na ústavnú ochranu bol dostatočne vyriešený v predošlej časti, takže už nebolo potrebné zaoberať sa porušením ďalších sťažovateľom namietaných práv, a preto ústavný súd sťažnosti v tejto časti nevyhoviel.

3. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy: „Ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1 (pozn. čl. 127 ods. 1 ústavy), a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 (pozn. čl. 127 ods. 1 ústavy) vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1 (pozn. čl. 127 ods. 1 ústavy), obnovil stav pred porušením.“

Keďže napadnutým rozsudkom krajského súdu z 20. septembra 2005 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, ústavný súd tento rozsudok zrušil (čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde) a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie [čl. 127 ods. 2 v spojení s podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde], v ktorom bude viazaný právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde).

Povinnosťou krajského súdu bude najmä:

- zabezpečiť, aby bola vec sťažovateľa posudzovaná zo všetkých relevantných ústavnoprávných hľadísk, a

- vysporiadať sa právne korektným spôsobom s podstatou argumentácie sťažovateľa [že orgán verejnej moci (prokurátor), ktorý obmedzil sťažovateľovi dispozičné právo s jeho majetkom, ani na sťažovateľove výzvy neurobil opatrenia a ani sťažovateľovi neumožnil ich vykonanie na zabránenie vzniku škody na jeho majetku, s ktorým sťažovateľ v dôsledku rozhodnutia orgánu verejnej moci nemohol disponovať].

4. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti žiadal aj o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške rovnajúcej sa istine nároku tvoriaceho predmet súdneho konania (1 272 101,20 Sk s príslušenstvom), ktorá podľa neho *„aj tak nemôže odčiniť útrapy a všetku ujmu sťažovateľa spojené s nezákonným trestným stíhaním, jeho nedôvodným pobytom vo väzbe, poškodením jeho podnikania a života jeho celej rodiny“*.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľovi bolo možné priznať primerané finančné zadosťučinenie len sčasti, pretože uplatnená suma sa vzťahovala aj k odporcom, ohľadne ktorých bola sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní odmietnutá (Generálna prokuratúra Slovenskej republiky a Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky), a porušenému právu ústavný súd poskytuje ochranu vo forme obnovenia stavu pred porušením (príkaz na znovuprerokovanie veci).

Keďže konanie a rozhodnutie ústavného súdu o porušení práva sťažovateľa a vrátení veci na ďalšie konanie nemožno považovať za dostatočnú nápravu, sťažovateľovi bolo priznané primerané finančné zadosťučinenie v sume 50 000 Sk. Táto suma zohľadňuje predovšetkým charakter porušenia práva sťažovateľa a s ním spojenú nemajetkovú ujmu.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd vo zvyšnej časti uplatnenému primeranému finančnému zadosťučineniu v návrhu sťažovateľa nevyhovel.

5. Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu požiadal o priznanie náhrady trov konania pred ústavným súdom vo výške, ktoré bližšie nešpecifikoval.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 14 ods. 1 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je oceneľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

V súlade s týmito ustanoveniami možno teda trovy konania vyčísliť ako súčet odmeny za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie na súd) vrátane režijného paušálu ($2 \times 2\,501 \text{ Sk} + 2 \times 150 \text{ Sk} = 5\,302 \text{ Sk}$). Náhrada trov konania v predmetnej veci vypočítaná podľa platnej právnej úpravy teda spolu činí 5 302 Sk.

Ústavný súd preto právnenému zástupcovi sťažovateľa priznal náhradu trov konania vo výške 5 302 Sk.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. augusta 2006